

שיר הגשם (כיתה א' מש"ה)

מילים: לאה גולדברג, לחן: יואל ולבה

פיתוח רעיון וכתיבה:

יעל אילת

הקדמה

פעילות המתאימה לכיתה א' – מש"ה לעונת הסתיו

מטרות מוזיקליות:

- התלמידים יבחינו בין חלקים זהים וחלקים שונים
- התלמידים ישירו את הפזמון
- התלמידים יביעו בתנועה את המושגים סטקטו ולגטו
- התלמידים ימציאו קולות גשם המופקים מגופם

מטרות חוץ מוזיקליות:

- התלמידים יתחברו למושגים הקשורים לעונת הסתיו
- התלמידים ימתינו לתורם
- התלמידים יתרגלו מסירה וקבלת חפץ באופן פעיל (להבדיל ממשיכת חפץ)

אוכלוסיית היעד:

מש"ה (מוגבלות שכלית התפתחותית), כיתה א', תפקוד בינוני-קל

מערך שיעור:

קישור לביצוע מקוצר, קישור לביצוע מלא, קישור לתווים ומילים, קישור לפעילות התנועתית בפזמון

עזרי הוראה:

חישוק ומקל גשם

דגשים לתנאים פיזיים

ישיבה בחצי גורן על כיסאות

מהלך הפעילות:

מפגש 1 - חשיפה והטמעת הפזמון

המורה שרה בקולה שלוש פעמים את הפזמון ומלווה את עצמה בתנועות. בכל פזמון היא משנה את דרך הקשת צלילי ה"גשם". לאורך המפגשים היא שומרת על סדר ההקשה (לדוגמא: הקשה אצבעות על כף היד השנייה, הקשת כפות הידיים על הירך, הקשת אצבעות הרגליים על הרצפה – בסדר יורד מלמעלה למטה כתומך זיכרון)

"בואו עננים....לגנים" - כף יד מושטת לפניכם כלפי מעלה, ושתי כפות הידיים נסגרות

ונפתחות בתנועת "בוא"

"טיפ....לשדותי" - צליל גוף מסוג אחד המדמה את צליל הגשם (כמו בדוגמא למעלה)

"לשיבולת...לאילן" - שתי ידיים נעות כשיבולת ומתיישרות כאילן

"ולפרח הקטן" - שתי כפות הידיים מתחברות צמוד לגוף כפרח – ובמילה "שבגן" נפתחות והמורה

נוקשת שלוש נקישות בלשונה.

מפגש 2 - חזרה וביסוס

1. התלמידים מוזמנים להצטרף למורה בתנועה ובשירת הפזמון לפי הזיכרון.
2. התלמידים יוזמנו להציע צלילי גוף נוספים המדמים את צלילי הגשם. לאחר סבב הדגמות יאומצו שלוש הצעות או יותר לביצוע משותף יחד עם פזמון השיר.
3. שירת הפזמון עם צלילי הגשם החדשים.

מפגש 3 - חזרה ופיתוח

1. המורה שרה את הפזמון ובוחרת שלושה צלילי גוף מתוך הצעות התלמידים מהשיעור הקודם.
2. המורה מציגה את מקל הגשם ומדגימה את הפקת הצליל שלו.
3. המורה מניחה חישוק במקום בו נגינת מקל הגשם לא תפגע באחד התלמידים כאשר הופכים אותו. כל התלמיד לפי תורו מתרגל על "יבש" את נגינת מקל הגשם בתוך החישוק. חשוב לשים דגש על נגינה והעברת המקל מתלמיד לתלמיד (נתינת המקל וקבלתו על ידי התלמיד שתורו הגיע).
4. המורה משמיעה את השיר. התלמידים והצוות מבצעים את הפזמון והמורה מנגנת במקל הגשם את הבתים של השיר
5. המורה מזמינה תלמיד מווסת להיות הסולן הראשון המנגן במקל הגשם בביתים של השיר. במידה ויש צורך לשמור על קשב בוחרים שלושה צלילי גוף חדשים לפזמון עבור התלמידים שאינם מנגנים.

מפגש 4 - חזרה ופיתוח

6. במפגש הבא מחליטים יחד עם התלמידים מהם צלילי הגשם ושרים את הפזמון ב רצף עם הצלילים שנבחרו.
7. מתרגלים שוב על "יבש" עם כל התלמידים את נגינת מקל הגשם בתוך החישוק. שמים דגש על נגינה והעברת המקל (נתינת המקל וקבלתו על ידי התלמיד שתורו הגיע).
8. מאזינים לשיר ופועלים איתו. הפעם כל התלמידים ינגנו במקל הגשם וניתן לבחור בביצוע הארוך לשם כך (קישור). התלמידים מחכים לתורם בנגינת מקל הגשם ויש לקחת בחשבון שיפעלו פחות בפזמון מתוך ציפייה לתורם. המטרה היא שישירו את הפזמון ויתכן שבשלב הזה כבר נוכל לשמוע שירה ולראות פחות תנועה (לעיתים אחד בא על חשבון השני).

תובנות:

- לילדים יש אינסוף רעיונות לצלילי גשם אם מאפשרים להם להמציא
- הנגינה במקל גשם הוא מורכב – חשוב לתרגל אותו על יבש
- העברת המקל מתלמיד לתלמיד בדרך מתאימה להבדיל ממשיכה חזקה דורשת תרגול
- התלמידים מחכים לתורם בנגינת מקל הגשם וזה בא על חשבון התנועה בפזמון
- יש תלמידים פאסיביים שאינם משתתפים בתנועה. לתת להם זמן התבוננות של שניים שלושה מפגשים לפני התערבות כיוון שהם קולטים וסופגים בדרכם.